

Національна академія державного управління
при Президентові України
Дніпропетровський регіональний
інститут державного управління

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ**

Матеріали 11-ї регіональної
науково-практичної конференції
(15 травня 2014 р., м. Дніпропетровськ)

Дніпропетровськ
ДРІДУ НАДУ
2014

Редакційна колегія:

Л.Л. Прокопенко (голов. ред.), д.держ.упр., проф.,
Є.І. Бородин, д.і.н., проф., *В.В. Баитанник*, д.держ.упр., проф.,
О.М. Рудік, к.політ.н., доц., *А.П. Лимар*, к.і.н., доц.,
І.Д. Шумлясва, к.держ.упр., доц., *А.М. Кисіль* (відп. секретар)

А 43 **Актуальні** проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України: матеріали 11-ї регіон. наук.-практ. конф. 15 трав. 2014 р., м. Дніпропетровськ/ за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2014. – 292 с.

Уміщені матеріали доповідей учасників щорічної регіональної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України» щодо проблем та перспектив процесу приєднання України до Європейського Союзу та співробітництва з НАТО.

Розраховано на фахівців державного управління, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, слухачів Національної академії державного управління при Президентові України, а також буде корисним для всіх, кого цікавить окреслене коло проблем.

© ДРІДУ НАДУ, укладання,
оригінал-макет, 2014

Пленарне засідання

<i>СЕРЬОГІН Сергій</i> . Європейська хартія місцевого самоврядування як орієнтир реформування місцевого самоврядування в Україні	9
<i>РАКША Олександр</i> . Дніпропетровщина – ЄС	11
<i>РУДІК Олександр</i> . Політична частина угоди про асоціацію з ЄС: значення для України	12
<i>АЛЕКСЄЄВ Валерій</i> . Публічне управління в країнах ЄС: досвід для України ...	17
<i>ПРОКОПЕНКО Леонід</i> . «Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» про розвиток прямого народовладдя: досвід країн ЄС	20
<i>БОРОДИН Євгеній</i> . Програмний метод у реалізації молодіжної політики Європейського Союзу: новий підхід	23
<i>ЩОЛОКОВА Ганна</i> . Особливості політичного дискурсу ЄС	26
<i>ГОНЧАРУК Наталія</i> . Практика добору кадрів на державну службу в країнах Європейського Союзу: гуманістичний аспект	28
<i>АНТОНОВА Ольга</i> . Передумови формування стратегічної компетентності у професійній підготовці керівного складу державної служби країн Північної Америки (США, Канада): уроки для України в межах євроатлантичного співробітництва	31
<i>МАМАТОВА Тетяна</i> . «Система показників громади» як основа самооцінювання суб'єктів надання публічних послуг: європейський досвід	35
<i>ХОЖИЛЮ Ірина</i> . Публічне адміністрування в управлінні охороною здоров'я на засадах програмного підходу: досвід Болгарії	38
<i>ЩЕРБАКОВ Павло, ЩЕРБАКОВ Віктор</i> . Європейський досвід діяльності органів державного фінансового контролю	40
<i>ДЕГТЯРЬОВА Ірина</i> . Громадське врядування у системі управління вищою освітою: досвід Головної Ради науки та вищої освіти Польщі	43
<i>ВОЙТОВИЧ Радмила</i> . Глобальне лідерство та ефективне управління в умовах пошуку нової геополітичної ідентичності України	46
<i>БАШТАННИК Віталій, АНГЕЛОВ Юрій</i> . Політичний і адміністративний виміри державного управління в контексті європеїзації суспільних відносин	48

СЕКЦІЯ 1**Європейський Союз: історія, політика, управління**

<i>БОБРОВСЬКА Олена, ЄФІМЕНКОВА Наталія</i> . Досвід Німеччини у сфері підтримки та розвитку інноваційної венчурної діяльності	53
<i>ГОЛУБЧИК Ганна</i> . Формування спільної пам'яті Європейського Союзу	55
<i>ГРАЧЕВСЬКА Таміла</i> . Парадипломатія європейських регіонів: досвід для України	58
<i>ЖИЛЕНКО Анна</i> . Утилізація радіоактивних відходів: досвід Франції	60
<i>ІЛЬЧЕНКО-СЮЙВА Леся</i> . Євроінтеграційні процеси у сфері банківської діяльності України: проблеми державного регулювання	63
<i>КОГУТ Петро</i> . Демократія як основа протидії персоніфікованим викривленням у політичній владі	65

<i>КОЛОДІЙ Маріанна</i> . Оцінювання соціально-гендерного впливу як механізм впровадження політики гендерної рівності в Європейському Союзі	68
<i>КРИНИЧНА Ірина, ГРИГОРОВА Марія</i> . Досвід Європейського Союзу у формуванні ефективної системи біолого-генетичної безпеки України	71
<i>ЛЕТУЧИЙ Дмитро</i> . Стилі управління персоналом у сфері державної служби Франції	73
<i>ЛИМАР Андрій</i> . Історія виникнення поняття інтелектуальної власності та її правової охорони в Західній Європі	76
<i>МОЛОДЦОВ Олександр</i> . До поняття «Європейська культурно-інституціональна ідентичність України»	78
<i>МОРОЗ Юлія</i> . Забезпечення гендерної рівності на державній службі в ЄС: досвід для України	80
<i>ОВДІН Олександр</i> . Перепис населення Великої Британії 2011 р. у контексті моніторингу етнотемографічних процесів	84
<i>ОЛЕФІРЕНКО Ольга</i> . Роль екологічних програм у процесі формування і розвитку екологічної політики Європейського Союзу	87
<i>ОРЖЕКАУСКАС Пятрас, ВАЛАЙТІТЕ-БРИШІ А., БРИШІ Е.</i> Роль держави при створенні національного авіаперевізника в Литві	89
<i>ПАСТУХ Катерина</i> . Реалізація регіональної політики Європейського Союзу	92
<i>ПІСТРАКЕВИЧ Олена</i> . Взаємозалежність інституцій Європейського Союзу	94
<i>ПРОКОПЕНКО Андрій</i> . Принцип соціального включення як елемент державної політики боротьби з нерівністю в різних європейських соціальних моделях	96
<i>РАДЧЕНКО Вадим</i> . Використання поняття «еквівалентні дії» у державному управлінні інтелектуальною власністю в країнах ЄС	98
<i>РУДІК Надія</i> . Банківський союз як надійна фінансова основа єдиного внутрішнього ринку ЄС	100
<i>РУДІК Олександр, РУДІК Олександра</i> . Політика ЄС у сфері боротьби з насильством стосовно жінок (за результатами загальноєвропейського опитування)	104
<i>САВОСТЕНКО Тетяна</i> . Конкурентоспроможність регіонів: європейські теорії та підходи до управління	108
<i>СОРОКА Світлана</i> . Проблеми взаємодії уряду та парламентських комітетів в країнах Європейського Союзу	110
<i>СТРЕЛЬЦОВ Володимир</i> . Взаємодія ціннісних орієнтацій держав, що приєднуються до інтеграційного об'єднання	113
<i>ТІШКОВА Наталія</i> . Директиви – як ефективний правовий інструмент забезпечення охорони довкілля в країнах ЄС	115
<i>ФУРГАЛО Денис</i> . Економічний інструментарій управління відходами в країнах ЄС	117

СЕКЦІЯ 2

Відносини Україна – ЄС: сучасний стан та перспективи розвитку

<i>АКИМОВА Людмила, ПЕРШКО Лариса</i> . Гармонізація податкового законодавства України до вимог Європейського Союзу	120
<i>БАЛІН Володимир</i> . Допуск до ринку автотранспортних послуг України – імплементація законодавства ЄС	122

<i>ВАСЮК Наталія</i> . Тенденції розвитку відносин Україна – ЄС	123
<i>ГОЛОЛОБОВ Сергій</i> . Громадські організації України та ЄС: порівняльний аналіз	126
<i>ГРАБОВСЬКИЙ Олександр</i> . Соціальна політика України на шляху до Європейського Союзу	128
<i>ДИВУЩАК Оксана</i> . Формування системи органів виконавчої влади у сфері протидії торгівлі людьми в контексті європейського вибору України	131
<i>ДУБ Богдана</i> . Україна ХХІ століття: європейський цивілізаційний вибір	133
<i>ЖИЛКА Катерина</i> . Основи співпраці України з міжнародними організаціями у сфері охорони здоров'я дітей	135
<i>КВАША Андрій</i> . Відносини держави і суспільства у вимірі європейського цивілізаційного простору	138
<i>КОЛЕНОВ Олександр</i> . Напрямки адаптації законодавчої складової державної екологічної політики України до стандартів ЄС	141
<i>КОРНІЄВСЬКИЙ Сергій</i> . Транскордонне та міжрегіональне співробітництво України та Польщі	143
<i>КРАСНЕЙЧУК Алла</i> . Щодо проблеми розвитку транскордонного співробітництва України в умовах європейської інтеграції	146
<i>ЛУТКАЧ Василь</i> . Нормативно-правове забезпечення розвитку транскордонного економічного співробітництва	147
<i>ЛЬОГКА Наталія</i> . Проблеми та перспективи реалізації проекту ЄС/ПРООН у Дніпропетровській області	149
<i>МАЗІЙ Наталія</i> . Ринкові та державні механізми регулювання підприємницької діяльності в напрямку євроінтеграційних процесів	151
<i>МОСКАЛЕНКО Світлана</i> . Інтеграція України в європейський простір і соціогуманітарна складова державотворчих процесів	154
<i>ОБОЗНА Ольга</i> . Сучасний стан європейської політики у сфері фізичної культури і спорту	156
<i>ОГІЛЬКО Анатолій</i> . Особливості європейської інтеграції України	158
<i>ПАЛАГНЮК Юліана</i> . Загальнодержавний механізм адаптації законодавства України до законодавства ЄС	160
<i>ПАНЧЕНКО Ганна</i> . Державні засади регулювання освітніх інтеграційних процесів в Україні	162
<i>ПЛОСКИЙ Костянтин</i> . Моніторинг та оцінка у сфері залучення міжнародної технічної допомоги	164
<i>ХАРЧЕНКО Оксана</i> . Формування іншомовної підготовки працівників органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні в умовах європейського співробітництва	166

СЕКЦІЯ 3

Публічне управління та публічна служба в країнах ЄС: досвід для України

<i>АКИМОВ Олександр, АКИМОВА Людмила</i> . Вплив публічного управління на розвиток соціально-економічного процесу в Україні	169
<i>АКИМОВ Олександр, АКИМОВА Аліна</i> . Публічне управління та професіоналізм державних службовців як умова ефективної діяльності органів державної влади	172

<i>АШИКОВА Евеліна</i> . Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні	174
<i>БАЗАВЛУК Наталія</i> . Політика ЄС щодо розвитку адміністративно-територіальних одиниць: закономірності та тенденції формування	177
<i>БАШТАННИК Алла</i> . Удосконалення механізмів регулювання діяльності установ та органів державної влади в контексті адміністративної реформи в контексті досвіду ЄС	178
<i>БУЛГАКОВ Ігор</i> . «Людська безпека» як зовнішньополітична стратегія країн світу	180
<i>БУТЕНКО Анастасія</i> . Публічне адміністрування в Україні з урахуванням досвіду країн Європи	182
<i>ВЕРЕЩАК Василь</i> . Досвід європейських країн у проведенні пенсійної реформи ...	185
<i>ВОЛОШЕНЮК Людмила</i> . Інститут державної служби в системі публічного управління: досвід ЄС та України	186
<i>ГАЦУЛЯ ОЛЕКСІЙ</i> . Особливості формування систем публічного управління на регіональному рівні: досвід ЄС	188
<i>ГЕВЕЛЬ Ксенія</i> . Особливості державного управління туристичною галуззю Польщі: досвід для України	191
<i>ГЛАЗУНОВ Станіслав</i> . Публічне спілкування як атрибут професійної діяльності державних службовців	194
<i>ГОРБИК Олександр</i> . Досвід та проблеми застосування євробондів як інструмент державного та корпоративного управління фондовим ринком України на шляху в ЄС	197
<i>ГУБАНОВА Ганна</i> . Європейський досвід реалізації виборчих прав громадян в діяльності органів публічної влади	199
<i>ГУРІСВСЬКА Валентина</i> . Інтеграція європейських підходів у сфері управління людськими ресурсами	203
<i>ДАКАЛ Алла</i> . Публічне управління у сфері захисту прав дітей в Європі: досвід для України	205
<i>ЗОЗУЛЯ Валентина</i> . Програма стажування у Верховній Раді України як механізм ефективності кадрового забезпечення її діяльності в євроінтеграційних умовах	207
<i>ІСАСНКО Ірина</i> . Публічна служба в наднаціональних інституціях Європейського Союзу	209
<i>КАЗЮК Яніна</i> . Програмно-цільовий метод як ефективний інструмент управління бюджетними ресурсами	212
<i>КІЗІЛОВ Юрій</i> . Зарубіжний досвід проходження державної служби	215
<i>КОЖУШКО Наталія</i> . Європейські моделі формування механізмів реалізації державної молодіжної політики	217
<i>КОЗЛОВА Людмила</i> . Взаємодія органів місцевого самоврядування з громадським сектором в контексті управління проектами	219
<i>КОЗЮРА Ігор, ІВАНЧЕНКО Юрій</i> . Місцеве самоврядування: основні напрями модернізації	220
<i>КОЛІСНИЧЕНКО Наталія</i> . Досвід країн Центрально-Східної Європи з підготовки кадрів до вступу в ЄС	222
<i>КОЛОМІЄЦЬ Євгеній</i> . Специфіка використання неурядових аналітичних структур для інформаційного забезпечення органів влади у Європейському Союзі	225

<i>КОНОН Наталія</i> . Публічна політика міжнародних неурядових організацій на теренах України	227
<i>КОПИЛЬЦОВ Віталій</i> . Залучення неурядових організацій до професійного навчання службовців самоврядування в Польщі	230
<i>КРАВЧЕНКО Мілена</i> . Модернізація системи соціального захисту населення ЄС: досвід для України	232
<i>МАТВЄЄВА Ольга</i> . Краудфандинг як технологія альтернативного фінансового забезпечення територій: досвід країн ЄС	234
<i>МЕЛЬНИЧЕНКО Олександр</i> . Розвиток фостерних родин як напрям використання в Україні світового досвіду вирішення проблем соціального сирітства	237
<i>МОРОЗ Олексій</i> . Європейські стандарти публічного управління та проблеми їх реалізації в Україні	240
<i>МОРОЗОВА Наталія</i> . Перспективи розвитку нормативно-правового регулювання відносин зайнятості в системі державної служби: європейський контекст	242
<i>НЕДІЛЬКО Аліна</i> . Впровадження в Україні досвіду європейських країн побудови системи публічного управління	245
<i>ОЛЕНКОВСЬКА Лариса</i> . Моніторинг ефективності публічного управління як інструмент соціального розвитку	247
<i>ПОЛІНЧУК Кирило</i> . Соціально-економічні маркери валютних криз	249
<i>ПАСЕКА Людмила</i> . Окремі аспекти використання зарубіжного досвіду для удосконалення механізмів державного управління у сфері сімейної політики України	252
<i>ПРУДІВС Лєся</i> . Реформування системи вирішення трудових спорів в Україні: шведський досвід	255
<i>СЕРЬОГІНА Тетяна</i> . Реформування публічного управління: гуманізаційний аспект	258
<i>СОРОКІНА Наталія</i> . Етичні аспекти в діяльності інституту публічної служби: досвід Польщі	260
<i>СТАДНИЧЕНКО Тетяна</i> . Феномен європеїзації в системі публічного управління на рівні самоврядних структур	262
<i>ФЕДОРЧАК Христина</i> . Удосконалення механізмів державної політики запобігання і протидії корупції в Україні на європейських засадах	264
<i>ЧЕРЧАТИЙ Олександр</i> . Оптимізація публічної адміністрації України на регіональному рівні з урахуванням європейського досвіду	267
<i>ШЕВЧЕНКО Лілія, КУРІННИЙ Олександр</i> . Використання досвіду розвинених країн ЄС при формуванні та реалізації ефективної фіскальної політики в Україні	268
<i>ШЕЛОМОВСЬКА Оксана</i> . Угорський досвід реформування державного управління вищою освітою та можливість його використання в Україні	271
<i>ШКЛЯРУК Марина</i> . Комунікативна компетентність державних службовців ...	276
<i>ШПАК Олег</i> . Модернізаційна політика України в умовах європейської інтеграції ...	278
<i>ШУМЛЯЄВА Ірина</i> . Європейський досвід забезпечення здійснення функцій місцевого самоврядування	280

СЕКЦІЯ 4

Україна – НАТО: проблеми та перспективи співробітництва

ГРИЦЯК Ігор. НАТО в нових геополітичних умовах	283
ПОШЕДІН Олег. Україна – НАТО: стан та перспективи співробітництва	286
РУДІК Олександр. Політика НАТО в контексті нової стратегічної ситуації в Європі	288

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Сергій СЕРЬОГІН

*д. держ. упр., проф., заслужений
діяч науки і техніки України, директор
ДРІДУ НАДУ при Президентові України*

ЄВРОПЕЙСЬКА ХАРТІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ОРІЄНТИР РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Наявність значної кількості нормативно-правових актів, які регулюють місцеве самоврядування, жодною мірою не означає, що сучасний стан законодавства України про місцеве самоврядування є завершеним і вичерпним. Справді, одним з важливих напрямів реалізації адміністративної реформи (на чому безпосередньо наголошувалось в Концепції адміністративної реформи) є подальший розвиток місцевого самоврядування як елементу децентралізації влади та вдосконалення його нормативно-правової регламентації [1]. В цьому сенсі йдеться не тільки про внесення ряду базових змін у вже чинне законодавство, а й про прийняття нових законів, які б враховували всі недоліки попередніх, відповідали тим сучасним вимогам, які висуваються до місцевого самоврядування як форми публічної влади.

Останнім часом в Україні активізувалася робота по реформуванню влади, спрямована як на створення ефективної системи державного управління, так і на розвиток місцевого самоврядування. Як один з напрямків реформування визначено перегляд системи влади на місцевому рівні, врегулювання взаємовідносин між місцевими органами державної влади і органами самоврядування населення, що покладено в основу конституційної реформи.

Конституційне врегулювання такого важливого інституту публічної влади як місцеве самоврядування здійснюється у переважній частині структурних елементів діючого на цей час Основного закону України і його значення не слід применшувати. Тільки поодинокі розділи Конституції України не регламентують процес здійснення місцевого самоврядування, його функціональної спрямованості, врегулювання процедур тощо.

Але виникає базове питання: що таке взагалі є «міське самоврядування», як воно трактується різними нормативними документами?

Наведемо визначення. Стаття 140 Конституції України говорить, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [2].

Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» надає інше визначення: Стаття 2 визначає, що місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Міське самоврядування здійснюється територіальними

Олександр АКІМОВ

к. держ. упр., заступник начальника

відділу правового забезпечення

Національної служби

посередництва і примирення

Аліна АКІМОВА

студентка Київського національного

університету ім. Т. Шевченка

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Відбір осіб на державну службу здійснюється на підставі завдань того чи іншого підрозділу, які поділяються на певні частини, що закріплюються за окремими робочими місцями (посадами). Ці чітко визначені посадові вимоги є критеріями для підбору працівників та оцінки їх діяльності [1]. За такого підходу працівники підбираються на конкретні посади з чітко визначеними і відносно стабільними обов'язками та вимогами до знань, навичок а також психофізіологічних характеристик особи. Чим повніше потенційний кандидат на посаду відповідає всім чітко визначеним критеріям, тим більше в нього шансів зайняти її в процесі конкурсного відбору. В умовах реформування система державного управління зазначена процедура не може гарантувати ефективності роботи органу в разі зміни певних повноважень чи структурної реорганізації. Тому в процесі вивчення якостей кандидата на посаду важливо орієнтуватися ще й на наявність у нього певних потенційних здібностей, ділових і професійних якостей, які можна буде ефективно використати для виконання поставлених завдань.

Основними елементами та складовими механізму оцінки професійності державного службовця є такі: соціально обумовлені риси (цілеспрямованість, морально-етичні якості, ставлення до роботи, мотивації праці); ознаки кваліфікації (знання, навички, вміння та звички, отримані працівником у процесі навчання та роботи); психологічні особливості працівника (пам'ять, воля, почуття, відчуття тощо); сукупність органічних рис (тип нервової системи, темперамент, характер, емоційно-вольова сфера, здібності) [2].

У процесі оцінки слід враховувати соціально-психологічні особливості кожного працівника, пов'язані з його вродженими властивостями як особистості та набутими впродовж роботи внаслідок взаємодії з іншими членами колективу. Кожна із зазначених структур своєрідно впливає на поведінку людини та на її професійну діяльність.

Професійні та ділові якості державних службовців можуть визначатися з урахуванням таких критеріїв: особистісний (активність, комунікація, мотивація, вміння приймати правильні рішення); інтелектуальний (компетентність, аналітична складова мислення); діловий, пов'язаний з особливостями нервової системи (працездатність, стійкість до стресів).

У кожному випадку визначення цих якостей залежить від вибору місця роботи державними службовцями; ситуацій, що виникають у повсякденній роботі на тій чи іншій посаді; конфліктів; мотивації до зміни роботи; інновацій,

що пов'язані зі змінами характеристик трудового середовища; змісту, форм і методів набуття відповідних знань і навичок професії державного службовця; їхніх професійно-кваліфікаційних характеристик.

Окремим блоком для оцінки ділових і професійних рис державних службовців має бути аналіз специфічної професійної компетентності державного службовця.

Політична компетентність та моральна легітимність передбачає розуміння природи основних суспільних функцій та організаційної структури сучасної держави, принципів та форм демократії, характеру взаємодії між різними гілками влади, ролі політичних партій в житті суспільства. *Правова* (юридична) компетентність державних службовців формується в процесі базової професійної підготовки, що стосується основних галузей права та ґрунтується на навичках її професійного застосування в різних сферах діяльності. *Економічна* компетентність диференціюється в залежності від спеціалізації державних службовців і в межах загального для всіх рівня має включати оцінку здатності застосовувати порівняльний аналіз основних економічних концепцій. *Соціологічна* компетентність пов'язана з усвідомленням державними службовцями концепції соціальної структури сучасного суспільства, її динаміки та впливу на політичні та соціально-економічні процеси. *Психолого-педагогічна* компетентність є підставою для ефективних комунікаційних контактів, коли необхідно розуміти людей, їхні інтереси, мотиви та наміри, знаходити до них індивідуальний підхід. *Управлінська* компетентність включає знання методів управління, ціннісно-орієнтаційне регулювання, комплексне управління трудовою мотивацією, розвиток творчого потенціалу тощо.

Аналіз змісту роботи державних службовців показав, що надзвичайно широке коло різнопланових повноважень і практичних завдань вирішується за допомогою технологічних функцій. Головні серед них – контроль-аналітичні, організаційно-управлінські та інформаційно-комунікаційні. Кожен з них має свої цільові орієнтири, принципи і певні набори соціальних технологій, накопичених практичним досвідом, які забезпечують успішну реалізацію завдань у різних типових соціальних ситуаціях. Оволодіння такими знаннями та вміннями, оволодіння якими має бути суттєвим для базової професійної підготовки державних службовців і відповідати вимогам до якостей державних службовців, які повинні стати підставою для оцінки роботи державних службовців та підбору кандидатів на певні посади в органи державної влади. Професіоналізація є важливою умовою розвитку державної служби в Україні, про що свідчать такі суттєві ознаки, як: наявність стійкої суспільної потреби в державному управлінні, формування специфічного комплексу трудових функцій і професійних стандартів; інституціоналізація трудових відносин, розвиток інститутів індивідуальної професіоналізації, передусім професійного навчання тощо.

Формування професіоналізму виступає як процес проходження психофізіологічних особистісних змін, які відбуваються під час тривалого виконання людиною службових обов'язків, що забезпечують якісно новий, більш ефективний рівень вирішення складних професійних завдань в особливих умовах. Професійна спроможність виникає завдяки інтегруванню всієї багаторівневої структури особистості з її вродженими та набутими здібностями, якостями у трудовий процес, професійне середовище і проявляється у відповідних способах діяльності, поведінкових характеристиках, які дістали назву компетентностей.

На сьогодні в Україні існує низка нормативних моделей, які певною мірою враховують особистісний чинник професійної діяльності. Це, передусім, професіограма – емпірично обґрунтована характеристика особливостей певного виду трудової діяльності, яка містить відповідні вимоги до працівника. Структура професіограми включає морфологічний опис діяльності, психограму та соціограму.

Інша модель, професійно-кваліфікаційна характеристика, що практично не оперує вимірюваними показниками професійної спроможності і з погляду оцінювання професійної придатності більшою мірою спирається на освітній стандарт. На особливу увагу заслуговує освітньо-кваліфікаційна характеристика, яка ґрунтується на первинному моделюванні професійної спроможності працівника і містить комплекс вимірюваних якостей, які формуються на етапі професійного навчання [3]. Передумовою успішного розроблення профілів компетенції є чітке розуміння змісту роботи на посаді в контексті цілісної системи функціонування органу влади, оскільки посада інтегрована в цю систему через низку взаємопов'язаних трудових процесів, визначення яких є окремим напрямом професіоналізації державної служби. Таким чином, модель професіоналізму службовця, сформована на засадах компетентнісного підходу, передбачає чітку конкретизацію описів трудової діяльності з урахуванням основних напрямів, функцій, завдань у межах компетенцій посад державної служби та визначення необхідних кваліфікаційних рівнів компетенції, що дасть змогу провадити систематичне оцінювання службовців, здійснювати атестацію та кваліфікування, визначати конкретні (в термінах складових професійної спроможності, відображених у карті компетентності службовця) потреби в підвищенні кваліфікації, планувати посадові переміщення та професійний розвиток [3].

Список використаної літератури

1. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ.
2. Про концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу: указ Президента України від 05.03.2004 № 278/2005.
3. Blancero, D. Boroski, J., & Dyer, L. (1996). Key competencies for a transformed human resource organization: Results of a field study. *Human Resource Management*, 35, p. 383–403.

Евеліна АШИКОВА
магістр державного управління

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Державна екологічна політика на регіональному рівні здійснюється за допомогою певних механізмів, спрямованих на стимулювання розвитку регіонів.

Узагальнивши існуючі визначення поняття механізмів у широкому розумінні, можна констатувати, що це є сукупність послідовних дій окремих елементів, засобів і методів у певних формах, які забезпечують функціонування та розвиток системи.

За функціональною ознакою механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні можна поділити на основні – організаційний, правовий, економічний, та допоміжні: кадровий, інформаційний та громадського впливу, які спираються переважно на регулятивне екологічне національне й міжнародне законодавство, стандарти і норми.

Організаційний механізм реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні передбачає участь в його функціонуванні в різних формах органів державної влади та суб'єктів, що мають спеціальні повноваження. Крім органів державної влади, які відносяться до системи загального державного управління, до системи органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища належать також: органи відомчого управління та контролю; органи спеціалізованого функціонального управління; органи спеціалізованого управління з використанням окремих видів ресурсів; органи громадського управління.

Правовий механізм реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні включає цілу низку законодавчих та нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері довкілля. Аналіз цих актів показує, що при досить високому рівні законодавчого та нормативно-правового забезпечення екологічна політика України має низку протиріч між галузевим й природоохоронним законодавством. За роки незалежності створено нове природоохоронне законодавство, до якого належить: Конституція України, Земельний кодекс України, Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Кодекс про надра України, Податковий кодекс України, Кримінальний кодекс України, Закон України «Про охорону атмосферного повітря», Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» тощо.

Економічний механізм реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні базується на положеннях Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [2], стаття 41 якого зокрема визначає: платність природокористування; систему економічного стимулювання природоохоронної діяльності; плату за забруднення навколишнього середовища; наявність ринку природних ресурсів; удосконалення цінової політики, особливо в галузях, що використовують природні ресурси у своїй виробничій діяльності; екологічні фонди; екологічні програми; продаж прав за забруднення; екологічне страхування. Основна частина функцій по формуванню економічного механізму природокористування реалізується на державному рівні. Це, насамперед, розробка й прийняття законодавчих актів, встановлення порядку відрядження й розмірів платежів за спеціальне використання природних ресурсів, затвердження лімітів, виділення коштів з бюджету на будівництво природоохоронних об'єктів.

Кадровий механізм, як допоміжний в реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні, передбачає, насамперед, комплекс заходів з підготовки кадрів з питань охорони навколишнього природного середовища. Підвищення екологічної культури суспільства та професійна підготовка спеціалістів забезпечується загальною обов'язковою комплексною освітою та вихованням в галузі охорони навколишнього природного середовища, в тому числі в дошкільних дитячих закладах, в системі загальної середньої, професійної та вищої освіти, а також в системі підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів.

Інформаційний механізм як засіб впливу на індивідуальну та загальну (колективну) свідомість використовує, крім іншого, певні інструменти, якими,